

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky predkladá na rokovanie vlády Slovenskej republiky návrh zákona, ktorým sa dopĺňa zákon č. 402/2000 Z. z. o zásluhách Milana Rastislava Štefánika o Slovensko. Návrh zákona je vypracovaný na základe iniciatívy Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.

Generál Milan Rastislav Štefánik (21.7.1880, Košariská – 4.5.1919, Ivanka pri Dunaji) je jednou z najvýznamnejších osobností v novodobých dejinách Slovenska. Bol slovenský astronóm, fotograf, vojenský letec, brigádny generál ozbrojených síl Francúzska, diplomat a politik. V historickom vedomí slovenského národa patrí osobnosť gen. Milana Rastislava Štefánika na popredné miesto medzi osobnosťami bývalej Československej republiky so zásluhami o kultúrny, spoločenský a politický rozvoj Slovákov, najmä pre jeho konštitutívne, diplomatické, štátnopolitické a vojenské aktivity. Štefánikove aktivity zohrali vedúcu úlohu pri formovaní slovenského národa v rámci zväzku s národom českým, z ktorého na konci prvej svetovej vojny rozpadom Rakúsko-Uhorskej monarchie mohla vzniknúť 28.10.1918 Československá republika. Jeho tragická smrť inšpirovala Dušana Jurkoviča, v tom čase už významného architekta, k zámeru postaviť na vrchu Bradlo mohylu na pamiatku osobnosti gen. Milana Rastislava Štefánika. Mohyla s jej prostredím, svojím situovaním v obraze krajiny, nachádzajúcom sa na rozhraní troch katastrálnych území, svojím kompozičným, hmotovým, priestorovým a materiálovým vnímaním predstavuje vrcholné dielo autora. Dielo svojimi urbanistickými, architektonickými a umeleckohistorickými hodnotami predstavuje vrcholný štandard európskej monumentálnej architektonickej tvorby. V kontexte stredoeurópskej memoriálnej tvorby začiatku 20. storočia nadobudla mohyla na Bradle zvláštne postavenie. Vysoko prevyšuje bežnú štandardnú tvorbu. Urbanistické, architektonické, výtvarné hodnoty a súvislosť v osobe gen. Milana Rastislava Štefánika predstavujú nebývalú symbiózu hodnôt, na Slovensku ojedinelú. Pamätník bol koncipovaný ako nadčasové posolstvo národu, ako pútnické miesto k národnému hrdinovi. Je pamätným a pietnym miestom, na ktoré prichádzajú tisíce ľudí uctiť si pamiatku, vzdať úctu a vďaku za vykonanú prácu tejto významnej osobnosti našich i európskych dejín. S prihliadnutím na historické okolnosti má Slovenská republika eminentný záujem na tom, aby stav a prezentácia tejto memoriálnej monumentálnej architektúry naďalej pripomínal odkaz gen. Milana Rastislava Štefánika.

Základným cieľom návrhu zákona je vytvoriť mechanizmus trvalého spolufinancovania základnej ochrany (udržateľnosti) a rozvoja areálu mohyly Milana Rastislava Štefánika na Bradle (ďalej len „areál“), ktorý pre účely tohto zákona tvoria: národná kultúrna pamiatka Pamätník, národná kultúrna pamiatka Strážnica, prístupová cestná komunikácia, pozemné spevnené plochy, trávnaté plochy a lesné pozemky. Zámerom je trvalo udržať a rozvíjať areál tak, aby bol plne využitý jeho potenciál ako miesta pamäti národa, miesta rozvíjania potrebného vlastenectva, uvedomenia si samých seba, miesta predstavujúceho hodnoty štátnosti. Vytvorenie mechanizmu na zabezpečenie jeho trvalej udržateľnosti je v národno-štátnom záujme Slovenskej republiky.

Navrhovaný finančný mechanizmus predstavuje účelovú dotáciu územným samosprávam, na katastrálnom území, ktorých sa areál nachádza: mesto Brezová pod Bradlom, obec Priepasné a obec Košariská (ďalej len „obec“). Ministerstvo kultúry SR poskytne účelovú dotáciu zo svojej rozpočtovej kapitoly v rámci schváleného limitu

výdavkov na príslušný rozpočtový rok. Navrhuje sa výška finančného príspevku Slovenskej republiky najviac vo výške finančných príspevkov jednotlivých obcí schválených na tento účel v ich rozpočte na príslušný rozpočtový rok. V súčasnosti by mohli samosprávy požiadať len o dotáciu z dotačného programu Ministerstva kultúry Slovenskej republiky Obnovme si svoj dom, ktorý sa zameriava na obnovu, ochranu a rozvoj kultúrneho dedičstva v oblasti pamiatkového fondu. Na dotáciu však nie je právny nárok. Štefánikova mohyla spolu s areálom nemá status vojnového hrobu a preto nie je možné na jeho podporu využiť dotačný mechanizmus Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. Rovnako nie je reálne možné využiť ani dotačný mechanizmus Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Nakoľko je návrh zákona predkladaný za účelom zabezpečenia permanentných finančných zdrojov určených na údržbu areálu mohyly na Bradle, navrhuje sa jasne vymedziť jeho územie v prílohe zákona.

Ďalšími dôvodmi návrhu zákona sú:

- podpora ochrany pamiatkového fondu,
- rozvíjanie občianskej spoločnosti, myšlienok demokracie a boja proti extrémizmu,
- podpora rozvoja domáceho kultúrneho turizmu,
- znižovanie administratívnej záťaže pre žiadateľa o poskytnutie dotácie.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, nemá vplyv na podnikateľské prostredie, životné prostredie, informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana, manželstvo, rodičovstvo a rodinu a nemá sociálne vplyvy.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania. Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, s inými zákonmi SR, nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. Návrh zákona je v súlade s právom Európskej únie.